

Lasten ja nuorten ikäryhmien suun terveystarkastusten ja -tutkimusten sisällöt

Suun terveydenhuollon erityisasiantuntija Sanni Peteri

Asiantuntijahammaslääkäri Niko Havela

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Lapin hyvinvointialue
Lapin buresveadjinguovlu
Laapi pyereestvaljeemkuávlu
Lapin pue'rrvääjjamvu'vdd

Jokaiselle ikäryhmälle on oma diansa,
joissa näkyy mitä ikäryhmän tai ikäluokan suun
terveystarkastuksessa on hyvä erityisesti muistaa
ottaa huomioon ja kirjata potilastietojärjestelmään!

Materiaalin on tarkoitus toimia esimerkiksi kliinisen
työn tukena sekä perehdytysmateriaalina.

Diat tehty: Tulevaisuuden sote-keskus Lapissa –hanke toteutti Lapin suun
terveydenhuollon esihenkilöstölle valmennuspaketin, jonka ensimmäisessä ja toisessa
työpajassa käsiteltiin lasten ja nuorten kutsutaulukkoa sisältöineen. Sisältöosio kävi
kommenttikierroksella suun terveydenhuollon henkilöstöllä. Sisältö viimeistelty 15.11.2022.

6 kuukauden ikäiset

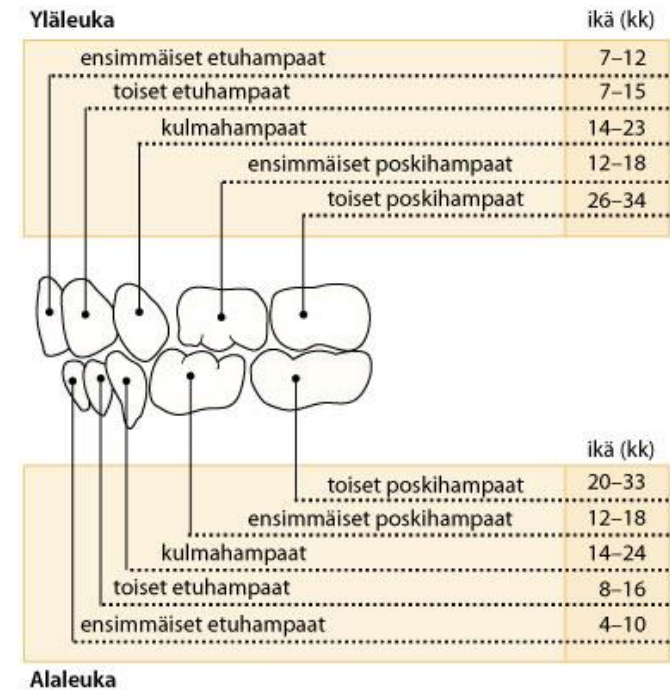
- Infoa hampaiden puhkeamisesta
- Hampaiden pesusta fluorihammastahnalla yleinen info heti ensimmäisen hampaan alkaessa puhjeta
  - Fluoritahna 1000–1100 ppm/2 krt/vrk
- Kariesbakteeritartunnan ehkäisy
- Tutin käytöstä/peukalon imemisestä keskustelu (avopurenta)
- Keskusteltua ksylitolin käytöstä
- Ravinto:
  - Kiinteiden harjoittelun aloitus viimeistään puolivuotiaana. Sitä myöten ravinnon sisällön ja ruokailurytmin muotoutumisen kehittyminen.

1,5-vuotiaat

- Infoa hampaiden puhkeamisesta
- Hampaiden pesusta fluorihammastahnalla yleinen info
  - Fluoritahna 1000-1100 ppm 2 krt/vrk
  - Suositus sähköhammasharjasta
- Kariesbakteeritartunnan ehkäisy
- Tutin käytöstä/peukalon imemisestä keskustelu (vaikutus avopurentaan)
- Ruokajuoma maito/vesi
- Sokeripitoisten ruokien ja juomien välttäminen -keskustelu
- Yöimetyksestä/yöpulloilusta keskustelu-info
- Säännöllinen ruokarytmi (5-6 krt/vrk)
  - Kiinnitä huomiota ravinnon ravitsemukselliseen sisältöön. Sokeripitoisten aamu-, iltaja välipalojen välttäminen.
- Ksylitol-suositus

3-vuotiaat

- Infoa hampaiden puhkeamisesta
  - Koko maitohampaisto puhjenneena
- Hampaiden pesusta fluorihammastahnalla yleinen info
  - Fluoritahna 1000-1100 ppm 2 krt/vrk
  - Suositus sähköhammasharjan käytöstä
- Ruokajuoma maito/vesi
- Herkkuhetki käytäntö -keskustelu
- Yöimetyksestä/yöpulloilusta -keskustelu
- Tutin käytöstä/peukalon imemisestä keskustelu (vaikutus avopurentaan)
- Säännöllinen ruokarytmi (5-6 krt/vrk)
  - Kiinnitä huomiota ravinnon ravitsemukselliseen sisältöön. Sokeripitoisten aamu-, ilta- ja välipalojen välttäminen.
- Ksylitol-pastillisuositus

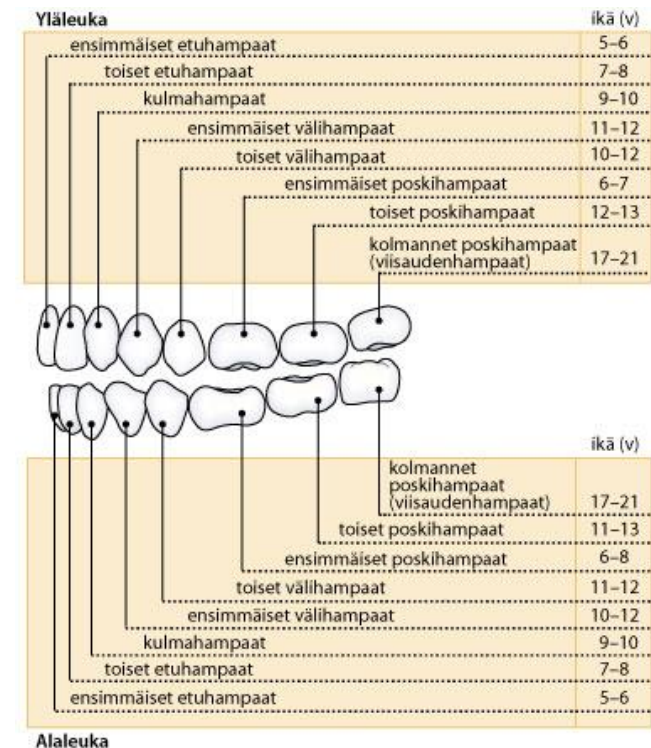
Kuva: <https://www.terveyskirjasto.fi/trv00004>

5-vuotiaat

- Infoa tulevasta hampaiden vaihdunnasta
- Hampaiden pesusta fluorihammastahnalla yleinen info
  - Fluoritahna 1000-1100 ppm 2 krt/vrk > fluorihammastahnann vaihto 1450 ppm tahnaan heti ensimmäisen pysyvän hampaan alkaessa puhjeta.
  - Huomiota puhkeavien kuutosten harjaamiseen (sivusuunnasta)
- Janojuoma vesi!
- Säännöllinen ruokarytmi (5-6 krt/vrk)
  - Ruokajuomana maito/vesi
  - Happamien tuotteiden aiheuttama eroosio
- Herkkuhetki käytäntö
- Ksylitol-pastillisuositus
- Huomioi parenta (esim. ohjaavat ristipurennat)
- Keskustelua vanhempien kanssa lapsen hampaiden hoidosta/harjaamisesta!
Vastuu edelleen vanhemmilla. Harjaukset vanhempien avustuksella.

1. luokkalaiset

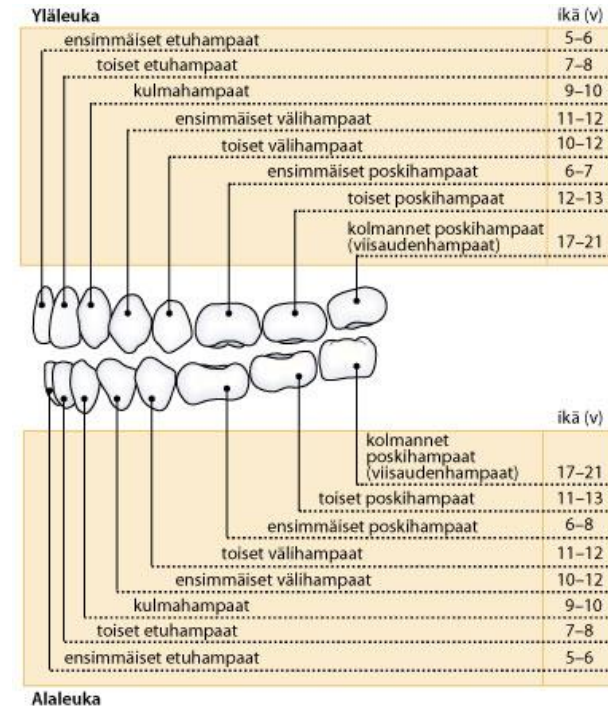
- Infoa hampaiden vaihdunnasta
- Hampaiden pesusta fluorihammastahnalla yleinen info
  - Fluoritahna 1450 ppm 2 krt/vrk
- Lankaussuosituksesta keskustelu
- Janojuomana vesi
- Säännöllinen ruokarytmi (5-6 krt/vrk)
  - Ruokajuomana maito/vesi
  - Happamien tuotteiden aiheuttama eroosio
- Herkkuhetki käytäntö
- Ksylitol-suositus
- Huomioi parenta
- Keskustelua vanhempien kanssa lapsen hampaiden hoidosta/harjaamisesta! Vastuu edelleen vanhemmilla! Harjaukset vanhempien avustuksella.
- Pinnoitus tarpeen mukaan
- Harrastukset ja hammastraumat –info vanhemmille
  - Hammassuojien käytön suositus tarvittaessa

Kuva: <https://www.terveyskirjasto.fi/trv00004>

3. luokkalaiset

- Kulmahampaiden palpoini ja sen kirjaaminen potilastietojärjestelmään
- Vaihduunnan tilanne – huomioi parenta
- Hampaiden pesu fluorihammastahnalla
  - Fluoritahna 1450 ppm 2 krt/vrk
- Lankaussuosituksesta keskustelu
- Janojuomana vesi
- Säännöllinen ruokarytmi (5-6 krt/vrk)
  - Ruokajuomana maito/vesi
  - Happamien tuotteiden aiheuttama eroosio
  - Energiajuoma/limsat/mehut
- Herkkuhetki käytäntö
- Ksylitol-suositus
- Keskustelu vanhempien kanssa lapsen hampaiden hoidosta/harjaamisesta! Harjaukset vanhempien avustuksella.
- Kysely suvun synnynnäisesti puuttuvista/ylilukuisista hampaista
- Pinnoitus tarpeen mukaan
- Harrastukset ja hammastraumat –info vanhemmille
  - Hammassuojien käytön suositus tarvittaessa

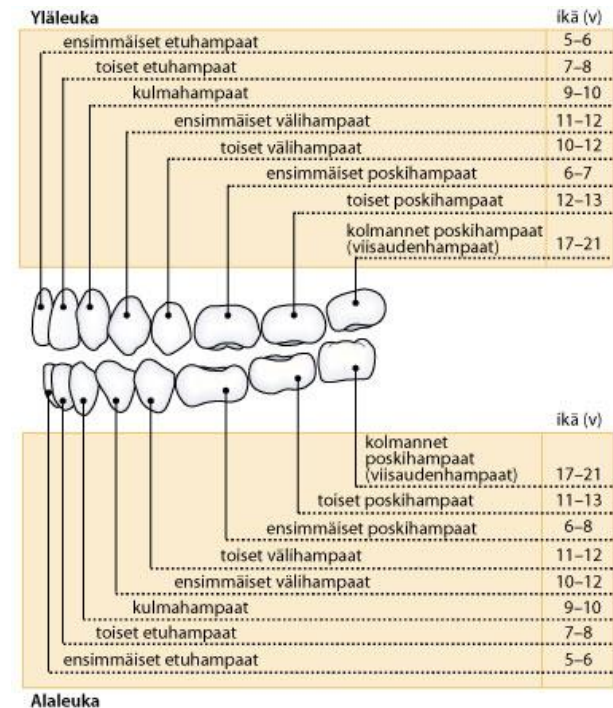

Kuva: <https://www.terveyskirjasto.fi/trv00004>

5. luokkalaiset

- Vaihduunnan tilanne – huomioi purenta (kulmahampaat!)
  - Muista kirjaus potilastietojärjestelmään
- Hampaiden pesu fluorihammastahnalla
  - Fluoritahna 1450 ppm 2 krt/vrk
- Säännöllisen hammasvälien puhdistamisen tärkeys
- Janojuomana vesi
- Säännöllinen ruokarytmi (5–6 krt/vrk)
  - Ruokajuomana maito/vesi
  - Happamien tuotteiden aiheuttama eroosio
  - Energiajuoma/limsat/mehut
- Herkkuhetki käytäntö
- Ksylitol-suositus
- Keskustelua lapsen hampaiden hoidosta/harjaamisesta
- Tupakka/nuuska
- Kysely suvun synnyntäisesti puuttuvista/ylilukuisista hampaista
- Harrastukset ja hammastraumat –info
  - Hammassuojien käytön suositus tarvittaessa
- Alaikäisen päätöskyvyn arviointi hoitotietojen luovuttamiseen

Kuva: <https://www.terveyskirjasto.fi/trv00004>

8. luokkalaiset

- II vaihdunta päättynyt: Muista kirjaus potilastietojärjestelmään
- Hampaiden pesu fluorihammastahnalla
  - Fluoritahna 1450 ppm 2 krt/vrk
- Säännöllisen hammasvälien puhdistamisen tärkeys
- Janojuomana vesi
- Säännöllinen ruokarytmi (5–6 krt/vrk)
  - Ruokajuomana maito/vesi
  - Energiajuomat/limsat/mehut
  - Happamien tuotteiden aiheuttama eroosio
- Herkkuhetki käytäntö (herkut aterioiden yhteyteen)
- Ksylitol-suositus
- Päihteet/tupakka/nuuska
- Paron statuksen tarve
- BW-kuvien tarpeen arvio
- Keskustelu omasta vastuusta hampaiden hoidossa
  - Muista hakeutua hammashoittoon kotipaikkakunnalla tai tulevalla opiskelupaikkakunnalla.
- Tarvittaessa infoa huuli- ja kielikorujen vaikutuksista hampaisiin ja ikeniin
- Harrastukset ja hammastraumat –info
  - Hammassuojien käytön suositus tarvittaessa.
- Alaikäisen päätöskyvyn arviointi hoitotietojen luovuttamiseen.

17-vuotiaat

- Hampaiden pesu fluorihammastahnalla
  - Fluoritahna 1450 ppm 2 krt/vrk
- Säännöllisen hammasvälien puhdistamisen tärkeys 1 krt/vrk
- Janojuomana vesi
- Säännöllinen ruokarytmi (5-6 krt/vrk)
  - Ruokajuomana maito/vesi
  - Energijuomat/limsat/mehut
  - Happamien tuotteiden aiheuttama eroosio
- Herkkuhetki käytäntö (herkut aterioiden yhteyteen)
- Ksylitol-suositus
- Viisaudenhampaiden puhkeamisesta info
- Päihteet/tupakka/nuuska
- Tarvittaessa infoa huuli- ja kielikorujen vaikutuksista hampaisiin ja ikeniin
- Keskustelu omasta vastuusta hampaiden hoidossa
  - 18 vuotiaana hoidon muuttuminen maksulliseksi
  - Muista itse varata ajat 18v. jälkeen!
  - Muista hakeutua hammashoittoon koti- tai opiskelupaikkakunnalla.
- Harrastukset ja hammastraumat –info
  - Hammassuojien käytön suositus tarvittaessa

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Lapin hyvinvointialue
Lappi buresveadjinguovlu
Lappi pyeestvaljeemkuávlu
Lappi pue'rrvääjjamvu'vdd